

NOAH

78

DECEMBER 1981

8,-

BESØG
NOAHS
BLÅ BOD

GRÆSRØDDERNE
LEVER

Græsrodderne lever

Udgiver

NOAH

Rådhusstræde 13
1466 Kbh. K
telf: 01-15 60 52
Giro: 5 56 00 39
Åbningstid:
Hverdage 10-16

Abonnement

NOAH 79-86, kr. 75,-

Ældre numre kan købes så længe oplag haves.

Meddelelser om flytning og reklamation vedr. levering rettes til postvæsenet.

Sats

Ralfs Fotosats
Carolinevej 32
2900 Hellerup
Tlf. 01-62 45 16

Tryk

Eks-Skolens
Trykkeri ApS
Nørrebrogade 5C st.
2200 Kbh. N
Tlf. 01-35 72 76

Redaktion & teknik

Merete Dalby
Søren B. Nielsen
Margot M. Nielsen
Peter Nissen
Henning Schroll

Forsidebilledet er fra NOAH's Blå Dag Aktion den 17. oktober. En lang række madvarer var i dagens anledning farvet blå. Blå pølse. Blå sodavand. Blå mayonaise. Blåt smør. Ikke særligt lækkert, vel? Blå Dag Aktionen der foregik i en del byer landet over, var et forsøg på at vise, at farvestoffer i mad blot har den funktion at tilsløre madens dårlige kvalitet.

NOAH's Blå Dag er eksempel på, at græsrodderne lever. På trods af de stadig forringede levevilkår og på trods af tiltagende overgreb med det formål at sætte grupper uden økonomisk magt uden for indflydelse, er der mange, som ikke har opgivet håbet om et bedre samfund og et bedre liv. Artiklerne i dette blad afspejler blot et lille udpluk af de mange græsrodsaktiviteter, der på forskellig måde udtrykker en protest mod de eksisterende levevilkår og samtidig en antydning af hvordan vi kommer videre mod et bedre samfund.

En af årets større begivenheder var OOA's Barsebäck-march, der samlede ikke mindre end 25.000 deltagere. 127 faglige organisationer bakkede demonstrationen op. Dette skete vel i høj grad i erkendelse af, at arbejderne må lægge krop til hvis uheldet sker. Men det markerer også en opbrydning af de barrierer, der har eksisteret — og eksisterer — mellem fagbevægelse og miljøbevægelse.

Også den anden store energibevægelse, OVE har haft succes med en række arrangementer. Det gælder f.eks. »Åbent Hus« arrangementerne, hvor man fremviste ca. 600 vedvarende energianlæg. OVE skønner selv at ca. 10.000 deltog i Åbent Hus dagene.

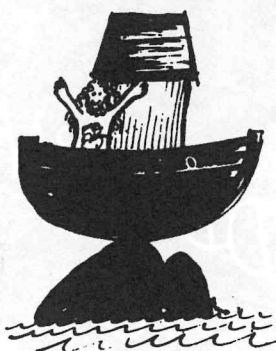
Arrangementer, hvis deltagerantal måles i titusindtal hører dog til sjældenhederne — også inden for miljøområdet (!). Til gengæld sker der noget hele tiden og på alle mulige områder. Greenpeace, en organisation der er kendt internationalt for sine dramatiske gummibådsaktioner mod dumpning af kemisk og radioaktivt affald i havet. Greenpeace er dukket op på den danske miljøarena, og i den anledning har vi haft en samtale med dem.

Desuden bringer vi artikler fra Silkeborg, hvor NOAH/Silkeborg »cykler på 8 mm«, fra Århus, hvor NOAH/Århus inviterer på sightseeing i de århusianske miljøproblemer og endelig fra Grenå, hvor Grenå miljøforening kæmper en brav kamp for det, der burde være en selvfølge: agtindsigt i de sager, der angår vort miljø.

Joh — græsrodderne lever på den danske miljøfront. Og vil du leve med, så husk at læse øverst på side 16. Du skal nemlig huske at forny dit abonnement på NOAH-bladet.

Godt Nytår

Red.

Greenpeace

Dumpningsskibet Kronos er på vej ud i Nordsøen, med 1200 tons kemisk affald om bord. Det skal dumpes 15 sømil nord for Helgoland. Greenpeace-skibet Sirius er også på vej derud med en last af miljøaktivister, som vil prøve at hindre dumpningen. Frømand i gummibåde vil prøve at komme så tæt på Kronos, at de ved hjælp af deres rent fysiske tilstedeværelse blokerer dumpningen.

Denne aktion fandt sted i oktober 81. Dumpningen BLEV hindret. Kronos-Titan-koncernen har meddelt, at den vil stoppe en lille del af sin dumpning af kemisk affald, som udgør to millioner tons om året. Den tyske miljøminister har erklæret, at forureningen af Nordsøen nu har nået et omfang, der ikke længere kan tolereres. Og Greenpeace fortsætter sine aktioner og kampagner.

Men hvem er de, disse Greenpeace-folk? Hvad står de for, hvordan arbejder de?

En mørk og regnfuld efterårsaften bevægede vi, to medlemmer af NOAH-bladets redaktion, os til N. J. Fjords Alle, hvor Greenpeace holder til. Vi snaktede med tre garvede Greenpeace-aktivister og endte med at blive i hvert fald en smule klogere, end da vi kom.

Hvad er Greenpeace, og hvordan startede det hele?

Greenpeace er en international miljøorganisation, som kæmper mod overgreb på livet i havene, både direkte og indirekte. Organisationen blev oprettet i 1970 i Vancouver i Canada. Den direkte årsag var amerikanske planer om at udføre atomprøvesprængninger vest for Alaska, som Greenpeace-aktivister prøvede at forhindre. Siden har organisationen bredt sig, og nu findes der Greenpeace-kontorer i 11 forskellige lande.

De opgaver, som Greenpeace hidtil har koncentreret sig om, har været kampen mod atomprøvespræng-

ninger, kampen mod dumpning af radioaktivt og kemisk affald og kampen mod den kommercielle hvalfangst og de kommercielle sælunedrab. Vi har valgt at koncentrere os om nogle få emner, for på den måde får aktionerne bedre gennemslagskraft.

Hvilke aktionsformer har Greenpeace benyttet, og hvorfor har man satset på lige netop disse områder?

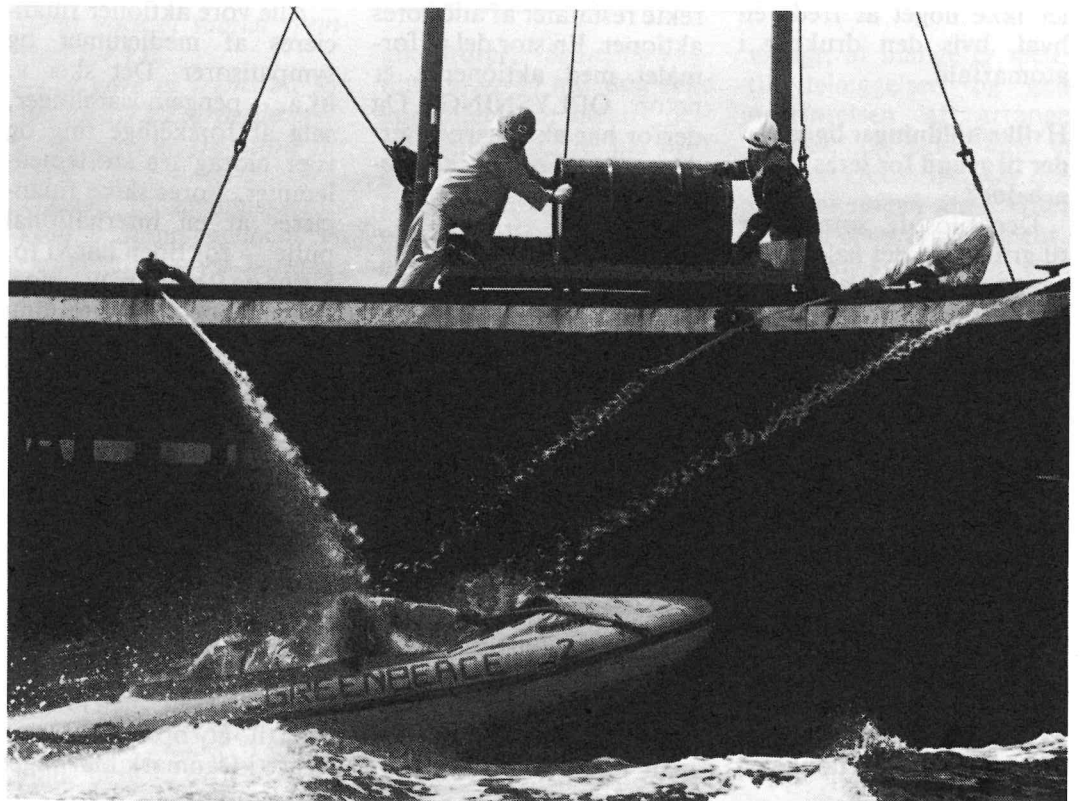
Atomprøvesprængningerne er vi imod, fordi sikkerhedsforanstaltningerne er helt utilstrækkelige. Der er slet ingen garanti for, at der ikke sker en spredning

af radioaktivt materiale, og i værste fald kan man komme til at udlette alt liv på jorden.

Aktionerne er gået ud på at sejle Greenpeace-skibe til sprængningsstederne, og på den måde få myndighederne til at opgive sprængningerne. Det har givet direkte resultater i nogle tilfælde, og under alle omstændigheder har det givet en stor omtale af atomprøvesprængningerne.

Aktionsformerne er nogenlunde de samme, når det drejer sig om dumpning af radioaktivt og kemisk affald. Vi går ind for aktioner på stedet — f.eks. som den sidste, hvor Sirius sejlede ud for at hindre Kronos i at dumpe.

Dumpning af kemisk og radioaktivt affald er faktisk to sider af samme sag. De kemiske affaldsstoffer kan give direkte problemer, som f.eks. sygdomme hos fisk. Det radioaktive affald består af stoffer (caesium, thorium og strontium), som biologisk set er meget giftige. Disse stoffer akkumuleres i fiske-

nes væv og indgår i fødekæder. Og begge former for affald kan forurene drikkevand. Det er ikke særlig rare perspektiver.

Og så er der jo hvalerne og sælerne — når vi har det med i vores program, er det fordi f.eks. den kommercielle hvalfangst efterhånden er godt i gang med at udrydde verdens hvalbestand. Vi er IKKE imod den oprindelige hvalfangst, som er nødvendig for de oprindelige befolkninger, og som kun udgør en lille del af den samlede hvalfangst — men udelukkende imod den kommercielle fangst. Også her har vi benyttet os af aktioner direkte på stedet, men vi har også arbejdet oplysende og prøvet at påvirke beslutningerne i den internationale Hvalfangstkommission, som fordeler fangstkvoter. Det har i nogle tilfælde givet særdeles gode resultater — det er utroligt, hvor lidt politikerne i nogle tilfælde ved om det, de skal være med til at beslutte.

Hvaler og sæler er nok det, som folk generelt forbinder med Greenpeace, men vi vil gerne slå fast, at vi er en MILJØ-organisation og ikke en dyreværnsforening — det nytter heller ikke noget at frede en hval, hvis den drukner i atomaffald.

Hvilke holdninger ligger der til grund for jeres arbejde?

Den filosofi, som ligger til grund for det hele, er en gammel indiansk tankegang: »Når jorden er syg, vil dyrene begynde at forsvinde. Når det sker, vil krigerne af regnbuen komme og redde dem.«

Vi vil reagere mod overgreb mod naturen. Når vi VED, at noget er galt, kan vi ikke bare sidde med hænderne i skødet og kigge på — vi må handle, og vi må bruge vores krop.

Men Greenpeace's arbejde er ikke kun halvfarlige aktioner. Før man overhovedet begynder at tænke på

at aktionere, ligger der et stort og grundigt forarbejde. Selve aktionerne er faktisk kun en lille del af arbejdet, rent tidsmæssigt. Men aktionerne er vigtige, for udover de direkte resultater i nogle tilfælde, giver de en vigtig medieomtale. Medieomtalen skaber oplysning, oplysningen kan danne opinion, og opinionen kan medføre ændringer. Vi forventer ikke direkte resultater af alle vores aktioner. En stor del af formålet med aktionerne er netop OPLYSNING. Og derfor har aktionerne været, også selv om de ikke fører til direkte resultater.

Hvad er formålet med de farlige aktioner — er det nødvendigt at skulle satse så meget for at være miljøaktivist?

Der er faktisk aldrig nogen, som er kommet virkelig alvorligt til skade under en Greenpeace-aktion. Selvfølgelig er der nogle, der har fået nogle knubs hist og her, og der har også kørt retssager om vold mod Greenpeace-aktivister. Nogle af de værste skader, vi har været ude for, har været de retslige skader — at man f.eks. idømmes store

bøder for at hindre en dumpning.

Men vi mener altså, at det er vigtigt at reagere — og at man må aktionere på stedet. Det gør selvfølgelig, at nogle af aktionerne bliver halvfarlige — men det betyder også, at man lettere får ud i medierne, hvad man står for.

Hvordan finansieres aktionerne?

Alle vore aktioner finansieres af medlemmer og sympatisører. Det sker v. hj.a. pengeindsamlinger, salg af forskellige ting og især bidrag fra støttemedlemmer. Vores skibe finansieres af en international pulje — for tiden har vi to, Sirius og Rainbow Warrior. I Danmark har vi endnu ikke så mange medlemmer og penge, men i Holland f.eks. er der en stor opbakning bag Greenpeace's aktiviteter, også økonomisk.

Hvordan er den danske afdeling af Greenpeace opstået?

I Danmark er Greenpeace en temmelig ny organisation. Vi blev officielt etableret i 1980, men initiativet til at oprette Greenpeace i Danmark blev taget

for tre år siden, og uofficielle Greenpeace-sympatisører har arbejdet i Danmark i et par år. Vi startede som en del af den internationale organisation, men har efterhånden udviklet os til en mere selvstændig organisation. Det betyder, at vi både arbejder med danske og internationale problemer.

Hvilke fordele er der ved at være en del af en international organisation?

Der er mange fordele — f.eks. at man står stærkere økonomisk, så vi kan have råd til at have vores to skibe sejlede. Det er i det hele taget meget nærliggende, når man arbejder med forurening af havene, fordi man kan samarbejde på tværs af landegrænser. F.eks. samarbejder Holland, Tyskland, Danmark og England omkring Nordsøproblematikken. Meget af den forurening, som når de danske kyster, stammer fra andre landes dumpninger i Nordsøen. Omvendt er vi også i Danmark medskyldige i andre landes miljøsvineri ved f.eks. at importere varer, som bliver

fortsættes på bagsiden

OVE-aktiviteter

I den sidste del af sommeren skete der 2 store, udadvendte ting i OVE. Den ene var en landsdækkende kampagne for brugen af vedvarende energi, som mandede ud i åben hus-dagen den 20. september. Den anden var en vedvarende energi udstilling i Huset i København. Åbningen markeredes af udgivelsen af vores flagskib: Energihåndbogen. Udstillingen var i ugen 14.-23. august, og vi havde et par måneders forberedelse.

Vi ville lave en udstilling, som både fortalte hvad de enkelte vedvarende energikilder er for nogen, og hvordan de kan indpasses i et større områdes energiforsyning. Samtidig skulle udstillingen være meget visuel, så vi byggede den op om en såkaldt sensi-tunnel. Det var meningen, at der både skulle være lugte, lyde, bevægelser m.m. i denne her tunnel, og noget af det nåede vi da også. Under alle omstændigheder ville vi ikke have, at udstillingen skulle domineres af plancher.

Resultatet var en tunnel med »lommer«, som hver behandlede et emne. Først viste vi de besparelsesmuligheder der er i den enkelte husholdning, illustreret ved en husmodel. I de næste tre »lommer« fulgte så en gennemgang af de vigtigste vedvarende energikilder sol, vind og biogas. Her havde vi et ensartet planchesæt i hvert rum, modeller i sol og vindrummet, og en forklaring af biogas gennem en lysbilledserie. Tunnelen mandede ud i energiplanlægningsafdelingen; her behandlede vi tre forskellige lokalplaner, nemlig Nysted energiprojekt, Vålse på Falster og Frederiksberg. Udover det havde vi en biograf med tre forskellige film, en café og en salgsudstilling. Udstillingen var åben fra 10 til 22, og vi havde rimeligt let ved at bemane den. Der var

ca. 1.500 besøgende.

Åbent Hus Dagen

Åbent Hus er velkendt her i landet, det har bl.a. været anvendt i en række lokale vedvarende energi (VE)-arrangementer med ret så stor publikumsmæssig succes. Så det var nærliggende, at vi i OVE tog denne form op, og prøvede at realisere den på landsplan. Oprindeligt var det meningen, at Åbent Hus Dagen skulle have været i foråret 1981, men p.g.a. avisconflikten, og almindelig tidnød, blev den udsat til den 20. september.

Formålet med arrangementet var:

— at gøre et samlet fremstød for VE

— at gøre et fremstød for det lokale VE-arbejde

— at gøre et fremstød for OVE.

Selve arrangementet kom i stand gennem en række lokale VE-grupper medvirken, i alt ca. 50, tilknyttet OVE, OOA, lokale energiforeninger m.v. Især har nogle af Energikontorerne ydet en stor indsats med at koordinere lokalt. Ca. 600 anlæg blev vist frem, adskillige udstillinger og møder afholdtes. Vejret var desværre ikke for godt netop den 20. september, men alligevel var der ca. 10.000 besøgende ved VE-anlæg. Som opfølgning af Åbent Hus Dagen har OVE tilbudt en række træf om vind, biogas, drift af ener-

gikontorer, varmeplanlægning m.v. Vi har dog ikke konstateret en massiv deltagelse af folk, der har hørt om træffene på Åbent Hus Dagen. Medlemstilslutningen til OVE er heller ikke eksploderet. Uden at vide det, vil jeg dog mene, at det lokale arbejde er blevet styrket. Fra forskellig side har der været peget på, at det kunne være en god ide at gentage Åbent Hus Ideen, blot mere målrettet, og der har været forslag om at tage VE-fællesanlæg/varmeplanlægning op. Lad det være et oplæg til energiinteresserede i NOAH, som en idé til kampagne til næste år. (NOAH var også inviteret med til årets arr.). Af dette års arrangement kan også udledes, at det er

vigtigt, at mange er med i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af arrangementet, og ikke kun en snæver kreds. Det var desværre i nogen grad tilfældet ved dette arrangement.

I den kommende strid for vedvarende energi er det også vigtigt med mere samlede fremstød i form af kampagner — f.eks. Åbent Hus Arrangementer.

Hilsen OVE

Hans Bjerregård
Jakob Lou

Interesserede i aktivistarbejde ring, skriv eller kom:
OVE, Willemoesgade 14, 2100 Ø
ti., on. og to. 14-18,
tlf. (01) 42 90 91.

Gal/normal??

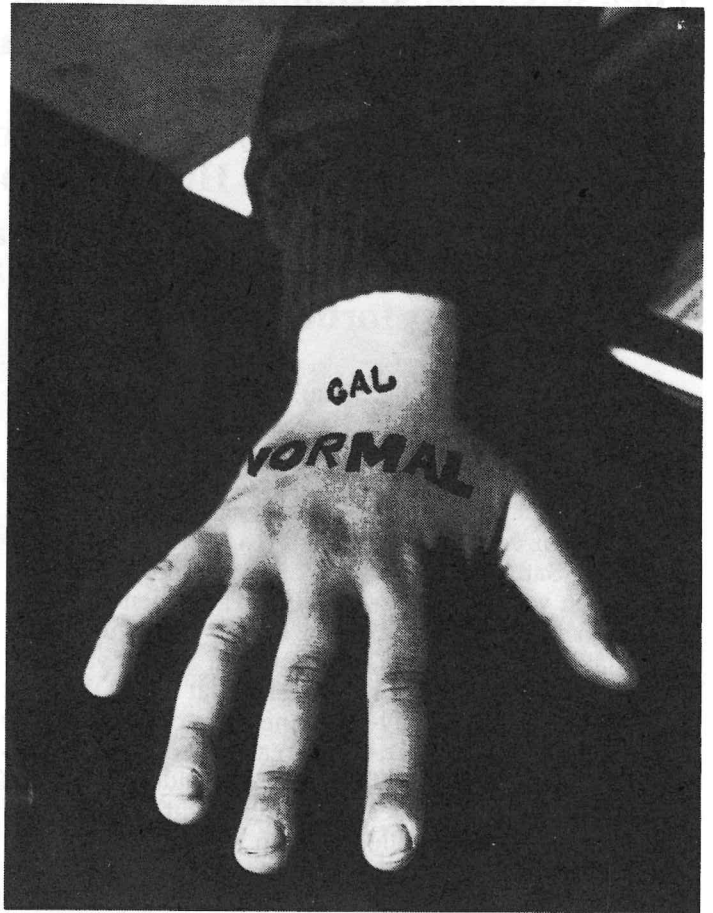
Vi ved, hvad du har i tankerne.
Dine beskidte tanker.
Det, du har gjort,
kan aldrig gøres om.
Du er fortabt.
Vi kender dig.
Vi ved, hvad du har i tankerne....

hvisker væggene, mens vi gå på gyngende grund. Vi er på galeudstilling i Huset, vi er i det psykotiske rum. Rummet er svært at orientere sig i, retninger og dimensioner er udflydende. Vi går videre til manien. Her har der rigtigt været gang i den. Fest, tallerkener, øl, glas med indtørret rødvin, fyldte askebægre, bøger, strikkesøj, jukebox, klaprende skrivemaskine, radioen taler om Polen... Så vandrer vi ind i depressionen. Radioen skratter mellem to stationer, telefonen ringer uden at blive taget. Halvmørke, ugegammelt støv, gammel opvask, rodet seng... Depressionens rod er forskelligt fra

maniens. I depressionsrummet er der ingen tegn på initiativ, vilje eller aktivitet. Ambulancen holder uden for vinduet. Vi ser ud. Der ligger en tildækket livløs skikkelse.

Indlagt

Ved indlæggelsen bliver det NORMAL-stempel, vi fik ved indgangen, overstempet: GAL. Umyndiggørelsen er total, vi kan end ikke selv åbne døren til afdeling D3. Patienter, læger, piller, plastikklemmer, der skal samles, elektrochok, fixeringsredskaber, sprøjter, natbord, overlægekantor, metronom... De spør om een af os vil prøve at blive spændt fast. Jotak,

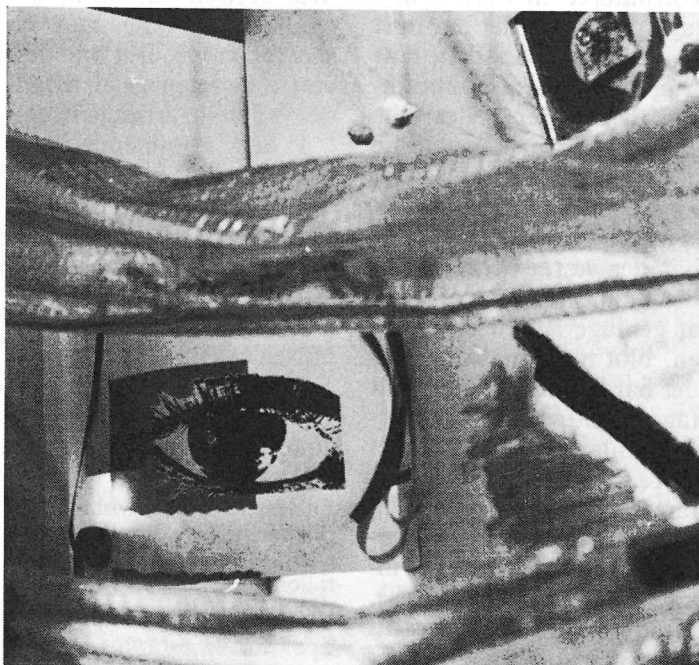

lad gå. Der blir strammet til om maven, håndleddene blir låst fast med en speciel nøgle. Hvem som helst kan ikke slippe mig løs igen. Lægerne spør, om jeg har hørt stemmer. Det har jeg jo faktisk, så jeg sir ja. Skizofren lyder diagnosen. De sir, de vil give mig en sprøjte. Beroligende. Jeg er parat til at tro, de vil stikke mig, men de bluffer. Elektrochok, udskrivning. Ude igen befinder vi os i et rum, der lissom det første, vi kom igennem, placerer årsagen, til at vi blev syge, i samfundet. Her er vi netop

ved et af udstillingens klareste budskaber, nemlig at det ikke er os, der er noget galt med, men samfundet.

Galebevægelsen

Udstillingen var arrangeret af Galebevægelsen med økonomisk støtte fra Kulturministeriet og Københavns Kommune. Udstillingen skal ses i forlængelse af de tre galefestivaler, der er blevet afholdt siden bevægelsens start i 1979. Udstillingen sammen med tilhørende arrangementer hver aften i form af f.eks. teater og lyrikcafe udgør en

Bytning af piller mellem patienterne er forbudt.

del af bevægelsens udadvendte arbejde, men samtidig foregår der et dagligt arbejde i basis- og arbejdsgrupper omkring f.eks. kontorarbejde og litteratur.

Potentiel gal

Udstillingen bestod dels af det opbyggede hændelsesforløb, vi ovenfor har beskrevet, dels af textplancher om f.eks. »grunde til sammenbrud«, medicin og sindssygeloven, hvoraf sidstnævnte osse udleveres i pjeceform.

Sygdomsrummene og den lukkede afdeling var ikke opbygget som en beskrivelse, men som en oplevelse, der talte til flere sanser. I sygdomsrummene var specielt lydene meget bemærkelsesværdige, mens det på den lukkede afdeling var tilstedeværelsen af både »læger« og »patienter« samt inddragelsen af publikum, der gjorde størst indtryk. Fornemmelsen, når man gik derfra, var, at man ikke bare havde været udstillingsgæst, men at man var potentielt gal, og dermed potentiel patient. Denne fornemmelse skyldtes, at sygdomsrummenes opbygning indeholdt elementer af ting, som de fleste vil kunne genkende fra perioder af deres eget liv, således at det kom til at se ud som et tilfælde, at det ikke var én selv, der havnede på den lukkede afdeling.

Uffe fra udstillingsgruppen fortalte, at tilstrømning

gen til udstillingen har været meget stor. I løbet af de første 12 dage udstillingen var åben, blev den besøgt af knap 5.000 personer. Der var da osse enormt mange mennesker der, samtidig med os. Det var Uffes indtryk at mange behandlere og tidligere patienter var kommet.

Udstillingens store kvaliteter lå i, at det faktisk var lykkedes at opbygge et sammenhængende, troværdigt forløb. En svaghed var

dog, at de textplancher, der optrådte midt i forløbet, virkede afbrydende på oplevelsen, så de færreste nok stoppede op og læste dem. Dertil var forløbet simpelt hen for spændende. Den helt store kvalitet ved udstillingen var dog, at publikum søgtes inddraget i de situationsspil, arrangørerne lavede på »den lukkede afdeling«.

*Sonja Eriksen
Ane Jensen*

Forskningscenter for

økologisk landbrug

Vi hører hver dag om krisen i det danske landbrug. Om fallitter, om tvangsauktioner, om gældssanering osv. Mange landmænd må arbejde hårdt hver eneste dag, uden at kunne hæve en tilfredsstillende løn.

Men landbrugets krise har også andre sider. Sider som i nogen grad er blevet overskygget af de økonomiske problemer. Landbrugets forbrug af kunstgødning og pesticider er enormt. Og landbruget er blevet mere specialiseret i løbet af kriseårene. Den udvikling giver problemer. F.eks. er det svært for landmanden med 3-400 svin og ingen jord at finde anvendelse for gødningen fra de mange svin. Staldgødningen, der før var et værdifuldt råstof, skifter rolle og bliver et miljøproblem. I stedet køber den landmand, der kun har vegetabilsk produktion endnu mere kunstgødning. Det er skræmt uden ende, og miljøproblemerne hober sig op.

Dette sker samtidig med, at der stilles spørgsmål ved resultatet: Fødevarernes kvalitet på den ene side — og landmændenes indtjening på den anden side.

Er det ved at være tid for opbrud i landbruget? Kan opbruddet gå i økologisk retning? Eller kan landbrugspolitikken holde sammen på stumperne lidt endnu?

Arne Rosenstand: Tilsyneladende planlægger EF nu, at finansieringen af landbrugsordningerne i højere grad skal komme fra de nationale statskasser. Samtidig vil man prøve at få priserne inden for EF tilnærmethet dem, der er gældende på verdensmarkedet, uden

»Det danske landbrug er i krise. Men kriser er ofte brydningstider. Vejen til noget nyt. Da prærierne i USA blev dyrket op for hundrede år siden, førte det til overproduktion af kornprodukter. Og priserne raslede ned her. Da turde danske landmænd omstille sig til animalsk produktion.«

Sådan siger agronomen Arne Rosenstand, en af initiativtagerne i en gruppe, der ønsker at etablere og drive et forskningscenter for økologisk landbrug.

at man samtidig tænker på omkostningsdæmpende reformer.

Dette vil bevirke endnu mere specialiseret og centraliseret produktion af stabelvarer. Og dansk landbrug har langt de ringeste muligheder for at klare de nødvendige investeringer hertil i forhold til andre EF-landbrug.

Dansk landbrugs muligheder ligger i at være anderledes end de øvrige EF-lande. Landmændene turde og ville for 100 år siden. Dengang da prærierne i USA blev dyrket op, og priserne på vegetabiliske produkter raslede ned her. Da turde danske landmænd omstille sig til animalsk produktion.

— *Du mener, at landmændene er i en lignende situation i dag, og at den kan blive i økologisk retning?*

Ja! Landbruget — og især folk inden for jordbrugsforskningen — er begyndt at blive lydhøre overfor tanker omkring økologiske driftsmetoder. Man ser sig om efter muligheder for at skære ned på omkostnin-

gerne — f.eks. de dyre sprøjtemidler og kunstgødningen. Nogen har gjort det og man vil gerne høre om deres erfaringer.

Det er en drivkraft i sig selv.

En anden drivkraft er kritikken fra forbrugerside. Der er afsætningsmuligheder for økologisk produktion.

Endelig er der landbrugets ejerforhold. Der foregår en livlig debat om selvejet. Husmandsforeningernes formand sagde for kort tid siden at selvejet er passé.

Det, som det drejer sig om, er brugsretten og landmandens tilhørsforhold til stedet. Desuden arveretten. Indflydelse på hvem efterfølgeren skal være.

Det er noget med jordbrugernes mentalitet.

Man kan sikre brugsretten på andre måder end dyr privatejendomsret. F.eks. ved ejerlaug som LR-80 siger, kollektiver eller nationalt ejet. F.eks. ejer den hollandske stat en stor del af jorden der. Landmændene lejer (forpagter) med

arveret. Det sænker omkostningsniveauet.

Hvis sådan noget indføres, er der mulighed for at fjerne de udskældte jordskatter. Så er spekulationsmulighederne væk og dermed også inflationen.

Hvad er jeres mission i alt det?

Vores mission er at fremme det økologiske jordbrug. Det økologiske jordbrug er økonomisk og teknisk meget primitivt. Udviklet af privatpersoner for egen regning og risiko. Modsat med det traditionelle landbrug, der er pacet frem, og bl.a. påvirkes meget af reklamer.

Gennem mit arbejde på Landbohøjskolen har jeg kontakt med ca. 140 økologiske avlere. Meningen er at høre om avlernes driftsmæssige problemer og finde ud af hvor jordbrugsforskningen evt. kan støtte dem. I den forbindelse er der lavet en spørgeskemaundersøgelse som ca. 85% af avlerne har svaret på. Desuden besøges et mindre antal økologisk drevne ejendomme for en

nærmere undersøgelse.

Generelt har avlerne en meget stor arbejdsbelastning og ofte nogen problemer med ukrudt. De mangler i høj grad adgang til faglig rådgivning, til visse andre typer driftsmidler og maskiner og delvist til en bedre organisering af afsætningen.

Jeres mere konkrete planer?

Grundideen i vores arbejde er, at det økologiske forsøgslandbrug skal danne en helhed sammen med — og ikke imod — den etablerede landbrugsforskning. Det bliver her vores opgave at pege på forskellige driftsformer ud fra et økologisk udgangspunkt. Forsøgslandbruget skal desuden kunne være stedet for udførelse af forskningsprojekter, hvis udførelse

direkte forudsætter et miljø under veldefineret økologisk drift, eller som vil være styrket af at blive gennemført i sådan et miljø. Endelig forestiller vi os, at forsøgslandbruget kan være praktiksted for unge i landbrugsuddannelse og give meningsfuld beskæftigelse for unge arbejdsløse.

Der er mange emner, der skal tages op til nærmere undersøgelse, og jeg kan nævne nogle:

— Er de moderne kornsorter — der er udvalgt under kraftig anvendelse af kunstgødning — egnede for økologisk drift, eller kræver økologisk drift sin egen planteforædling for at komme op på et højt udbytniveau? Hvis det er tilfældet, kan man f.eks. tage udgangspunkt i plantemateriale fra 50'erne. Disse blev udvalgt under langt lavere forbrug af kunstgødning.

— Hvordan kan vi i kvægavlen fremme dyr, der bedst udnytter det grovfoder, landmanden selv producerer, uden brug af importeret kraftfoder?

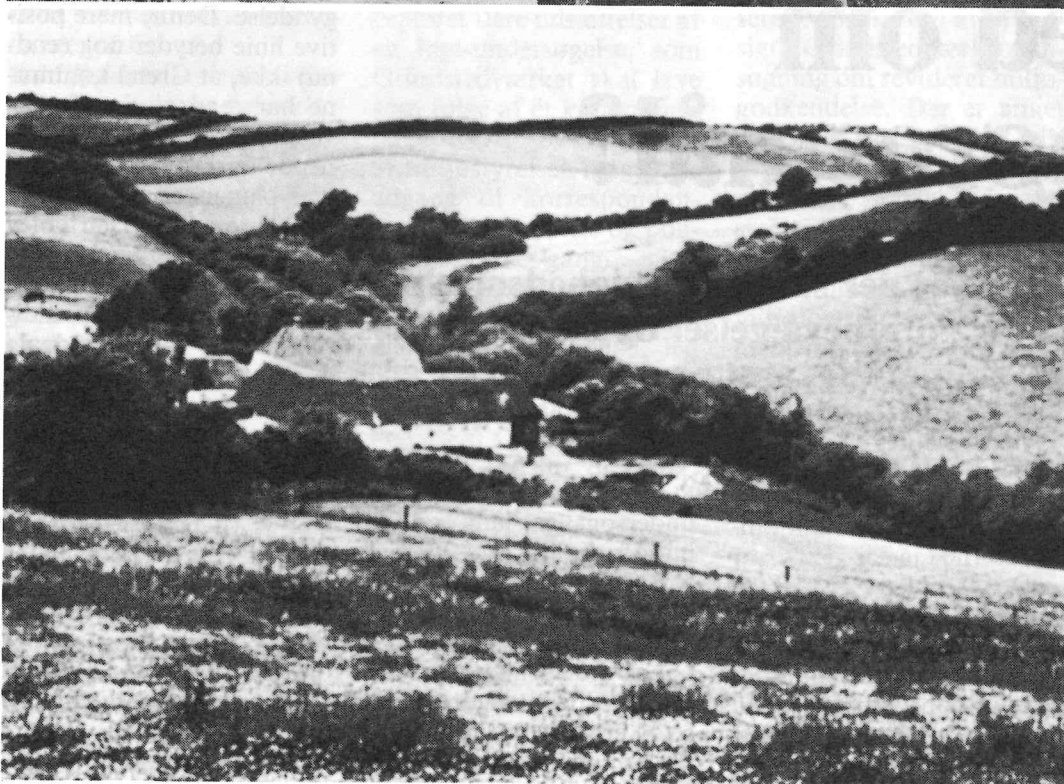
— Hvordan kan vi udvikle komposteringsteknikken så staldgødningen udnyttes så godt og så problemfrit som muligt?

— Hvordan kan vi udforme samarbejdsmodeller for naboejendomme, der har specialiseret sig på forskellig vis? F.eks. kan en »svinefabrik«, en »mælkefabrik« og et par husdyrløse ejendomme tænkes at indgå i en økologisk samarbejdende helhed.

— Hvordan optræder ukrudtsarter og insekt- og svampearter under veldefineret omlægning til økologisk drift på et økologisk forsøgslandbrug? Kan en sådan driftsform helt fjerne motiveringen for brug af pesticider.

Alt dette er nærmere beskrevet i et oplæg, vi har produceret. Det er sendt til en række ministerier, landbrugsorganisationer, forskningsinstitutioner og andre organisationer, bl.a. NOAH. Vi har fået overvældende moralsk støtte, men foreløbig ingen penge. For at komme videre har vi i samarbejde med Bioteknisk Institut i Kolding arrangeret en konference i december. En lang række organisationer er inviteret, og vi håber at være nogle håndfaste skridt nærmere det økologiske forsøgslandbrug efter denne konference.

PN

Århusianske billeder

— en bustur ud af det grå

NOAH dilletanterne byder Dem velkommen til denne sightseeing rundt i de århusianske miljøproblemer. Læn dem roligt tilbage i sæderne, dette er det rene teater. Hvis der imidlertid skulle være forhold og personer, De mener at genkende, ja, så er det måske ikke helt tilfældigt, virkeligheden er ofte det mest interessante teater af dem alle.

Palle-buschauffør er lystfisker i sin fritid, og han er godt sur over at hive den ene betændte fisk op efter den anden fra bugten. Så en dag får han nok af, at ingen gør noget ved forureningen, og han giver sine passagerer en sight-seeing rundt i de lokale miljø-skandaler.

*Med i bussen er også kommunal-politiker Struense, der bliver vred over de beskyldninger, chaufføren og den unge flab bag ham kommer med.
»Hvad tror folk egentlig kommunalpolitik er? En røverroman, med busture ud i det blå? Vi kan jo ikke rende rundt og være barnepigebestyrere overfor virksomhederne — vel?«*

Åbenhed om miljøspørgsmål?

Med miljøloven fra 1973 er der skabt en evighedsmaskine, som spænder ben for miljøbevægelser og beskytter de store kemi-koncerner. Kommune, amt og miljøstyrelse er alle en del af denne evighedsmaskine. Det er vigtigt at huske nu, hvor miljøloven skal revideres.

Det hævdes ofte, at miljømyndighederne i kommune og amt giver mere efter for forurenende virksomheder, fordi disse lokalt øver et effektivt pres. Miljøstyrelsen (staten) kan — hævdes det så — i højere grad hæve sig over dette

pres og varetage »miljøinteressanterne«.

Det er sikkert således, at miljøstyrelsen råder over en større viden og indsigt og har et bedre overblik over miljøproblemerne end de lokale myndigheder. I Grenå miljøforening har vi

undersøgt en lang række miljøforhold og krævet forskellige oplysninger fra myndighederne.

Vi kan konstatere, at Grenå kommunes forvaltning nu yder en bedre service og er mere positive overfor et samarbejde, end da

miljøbevægelsen tog sin begyndelse. Denne mere positive linie betyder dog (endnu) ikke, at Grenå kommune har ændret sin eftergivende kurs overfor forurenende virksomheder. Fornæns-planen er det tydeligste eksempel. Den blev bakket op af Grenå byråd.

Ikke sjældent afviser borgmester, kommunaldirektør eller teknisk udvalg at give os indsigt i væsentlige miljøsager. Når de afviser, henvises der til miljøstyrelsen i København som ankeinstans. Og så kommer vi til pointen i denne artikel: Vores erfaring er nu, at styrelsen ofte ligger lige så underdrejet overfor koncernernes pression, som f.eks. Grenå byråd eller Århus amtsråd. Det kan bedst illustreres med nogle eksempler fra det virkelige

Men Palle-buschauffør bliver ved med at fortælle om udledningerne fra de store fabrikker på havnen. Så Struense må tage blidere metoder i brug for at dysse ham ned.

Undervejs møder man også de berygtede buskontrollører, der skal påse, om folk nu har gyldig rejsehjemmel med. Billetten er imidlertid steget til 20 kr., så det kniber for nogle, mens andre er i stand til at få jackpot ved brug af de nye automater.

Nøjsomhed og Fremdrift sad nøgne og sultne og krøb sammen i en klippehule. Men som Konen i muddergrøften be'r Fremdrift Naturen om flere og flere kræfter (ild, gas og el) — indtil atomkraften sender hende tilbage i klippehulen.

I forbindelse med forestillingen blev der vist en plancheudstilling om NOAH.

liv i »Østjyllands røvhul«, et af de mere krasse øgenavne for Grenå.

1) Miljøstyrelsen har afvist at kræve miljøgodkendelse af Dansk-Norsk Kvælstof-fabrik, som ejes af bl.a. Superfos og Norsk Hydro i forening. Dette har Grenå kommune ovenikøbet foreslået for få år siden, på baggrund af at denne fabrik er lavet før miljøloven kom til. Men kun styrelsen (og i sidste instans miljøministeren) kan kræve dette.

2) Miljøstyrelsen har nu været 1½ år om at behandle en klagesag fra beboerne i Gudekvarteret i Grenå om lugtgener fra Grindstedværket, som er en del af Danisco-koncernen.

3) Miljøstyrelsen sinker samtidig en politisag om lugtgener i 1980. Den skal vente på klagesagen!

4) Miljøstyrelsen har akcepteret flere udsættelser af en lugt-undersøgelse, som Grindstedværket skal lave som følge af et kommunalt påbud.

5) Miljøstyrelsen nægter os adgang til korrespondancen mellem styrelse og politi om sagernes gang.

6) Miljøstyrelsen har orienteret sig ensidigt i spørgsmålet om offentlighed. Jeg har ønsket indblik i de »kontrolmålinger«, der foretages af Grindstedværket selv af luftudslip, og styrelsen har holdt møde kun med den ene part (Grindstedværket) og har derefter kun givet ret mangelfulde oplysninger. Målinger af kviksølv-mængder er der ingen oplysninger om, f.eks., for der er p.t. nogle tekniske problemer.

7) Sidste nye er, at miljø-

styrelsen har bureaukratiseret et ønske om at få indsigt i Grindstedværkets ansøgning om revideret miljøgodkendelse. Der er anket fra Grenå kommune til miljøstyrelsen, som nu sender anken til Århus amt. Det sinker altsammen.

Disse erfaringer er vi ikke kommet sovende til i miljøforeningen. En række medlemmer har lavet et stort arbejde (i fritiden) for at trænge igennem. Men dynen i København er lige så tung at slå i, som den i Århus og i Grenå.

Konklusionen må derfor blive, at når miljøloven skal revideres, må der sikres ubegrænset offentlighed og åbenhed om al produktion, der forurener. Intet mindre kan gøre det, hvis vi skal sikre os selv og vores naturgrundlag. Sær-

ligt forurenende virksomheder giver ikke godvilligt deres viden videre, og de bruger »hensyn til konkurrenceevnen« som et evigt omkvæd. Viden er magt, og den magt slipper koncernerne ikke af sig selv.

Derfor er det ikke godt nok for beboere i Grenå og for ansatte på byens kemiske fabrikker, at nogle oplysninger om produktion og forurening gives til kommune, amt, miljøstyrelse eller produktregister. Med stemplet: FORTROLIGT! Alle disse oplysninger skal der lovmæssigt være åben adgang til. For disse myndigheder ligger alle underdrejede. Miljøstyrelsen er ingen undtagelse.

Mads Nikolaisen
Grenå Miljøforening

Ud og cykle på 8 mm

Dette er historien om en film. En film på 15 minutter som det har taget 1½ år at producere. En film som »blev til noget« på trods af, at producenterne ingen penge havde, ikke anede hvordan en drejebog skulle se ud, og troede at dansk sommervejrs altid var solskin. Historien kan læses som skræk og advarsel, men også som provokation til alle, der kunne tænke sig at lave en film med (lad os indrømme det straks) et budskab.

Historien starter i vinteren '78-'79. Vores gruppe fra NOAH/Silkeborg havde indledt et trafikprojekt ved at sende spørgeskemaer om farlige cykelveje ud til byens skoler. Da svarene kom tilbage, skulle vi finde noget at bruge dem til. En fotografen, som tilhørte den lokale filmklub — AASI film — kom med et tilbud om at lave en cykel-film sammen med os. Ideen blev vi straks begejstrede for... en typisk bemærkning ved dette tidspunkt var: »Det ville være spændende at lave en film, den ku' nok bruges til noget.«

Filmen skulle tages i super 8 og være på 20-30 minutter. Fotografen kom med et økonomisk over-slag. Han ville arbejde gra-

tis, og gennem filmklubben kunne vi låne kamera, en klippemaskine og en fremviser, når vi havde brug for den. Han mente vi ville bruge ca. 1½ gange så meget råfilm som den færdige film, dvs. omkring 12-15 film (tre minutters optagelse på hver). Med diverse småudgifter kunne regningen komme op på 1.000-1.200 kr. Vi søgte 1.500 kr. fra NOAH og fik dem. Filmen skulle selvfølgelig kunne bruges af alle NOAH grupper; vi havde selv vage ideer om en »trafik-høring« i Silkeborg, og regnede med at få filmen færdig til cykel-demonstrationen i maj 1979.

Gruppen begyndte med at cykle omkring i byen og fotografere de steder, som

var farligst for cyklister. Vi blev enige om, at dramatikken skulle dæmpes ned; vi ville ikke udsætte vores skuespillere for virkelig fare, og heller ikke iscenesætte trafikuheld. Man skulle kunne forestille sig, hvor farlig hverdagen er. Efterhånden blev filmens handling udarbejdet: en ung mor cykler igennem byen om morgenen for at aflevere sit barn i børnehaven, tager selv på arbejde, og om eftermiddagen køber hun ind sammen med barnet og cykler hjem. Undervejs ville vi vise de risikofyldte situationer som dukker op for cyklister, og påpege hvordan byplanlægning tager hensyn til handelsstand og privatbilisme, men lader de svage trafikanter i stik-

ken. Jo mere vi så os omkring, jo mere havde vi at sige om trafikproblemer; vores hovedproblem blev at forenkle, skære ned på den information, filmen kunne bære.

Såvidt budskabet. Nu måtte det være nemt at lave en drejebog for fotografen. Den første var løs og indforstået (»Filmpigen når hun drejer til venstre i et stort trafikkrøds«), og blev straks kasseret af fotografen. Ligeledes den anden og tredje. Fotografen ville ikke »blande sig«, han ville arbejde efter vores instruktioner, men fik ikke nogen, han kunne bruge. Vi tænkte på budskabet, ikke på billeder. Og vi var langt inde i optagelser, før vi endelig forstod, at vi skulle bestemme kameravinkler, indstillinger, bevægelser, tid, for hver meter af filmen.

Vi begyndte optagelserne midt i juni måned, da vi regnede med godt vejr (hele filmen skulle optages uden-dørs), og ville vente indtil træerne var sprunget ud, hvis (mod forventning!) det tog os mere end 14 dage at gøre den færdig. Filmgrup-

pen, som havde arbejdet støt og roligt foråret igennem, blev nu splittet op, fordi folk skulle på ferie. Vores arbejdsløse fotograf var så uheldig at få job, andre kunne ikke møde op før efter fyraften, og vi skulle alligevel filme, mens der var meget trafik — helst i myndretiden. At lave aftaler om optagelsestidspunkter krævede nærmest en computer. Det endte med, at mange scener måtte tages på lørdag formiddage... hvis ellers solen skinnede. Og det er utroligt, hvor lidt sol man kan regne med i en dansk sommer. Vi fik meget respekt for den danske filmindustri.

Gruppen, som mødte op for at hjælpe med at filme, var lidt tilfældig. Et par gange var vi for få, de fleste gange for mange; ingen havde bestemte opgaver, der var en del ubehjælpelig »ståen omkring«. Senere blev vi enige om, at vi manglede en »diktator«: én i gruppen som tog ansvar for, hvor folk skulle stå, hvad de skulle lave, hvornår en scene skulle tages om. Men alle var bange for at virke autoritære — det sædvanlige NOAH-problem.

I begyndelsen tog vi alle scener 2-3 gange. Det var forbavsende, hvor meget der kunne ske i løbet af en scene på to minutter. Solen kunne forsvinde, vejene stå tomme lige når cyklisten skulle ud i tæt trafik, fotografens medhjælper kunne i ophidselsen dreje kameraet for hurtigt. Det var heldigt, at vi kun havde to »skuespillere« involveret: den unge mor og hendes 3-årige søn. De var meget tålmodige med vores forvirring, men der er selvfølgelig grænser for, hvor længe man kan udsætte et barn for at sidde på en cykel — og alligevel ikke komme nogen vegne.

Fra starten havde vi regnet med at sætte lyd på filmen. Vi opgav hurtigt at tage simultanlyd (lyd optaget sammen med filmen), dels fordi vi havde hørt, at kvaliteten ikke var så god,

dels fordi vi ikke følte, at vi var dygtige nok til at styre lyd- og billedoptagelse samtidig. I stedet for ville vi lave et separat lydbånd, som kunne spilles ind på filmen, når den var klippet færdig. Da vi om vinteren havde snakket om lydsiden af filmen, havde vi tænkt på en blanding af musik og trafiklyd, nogle speaker-tekster, som gav statistik om trafikuheld osv., og et lille digt hist og pist. Men efterhånden som filmrullerne blev fremkaldt, kunne vi se at billederne var næsten for idylliske. Sol-skin, en køn blond pige med sit barn, provinsbyens nette gader... forløbet virkede ikke dramatisk. Det blev ikke bedre af, at speaker-tekster oprullede statistikker. Vi skrev nye tekster, prøvede at beskrive byen med cyklistens øjne, byttede vores moralske pegfinger ud med en let ironisk tone, og fik teksterne indtalt på bånd af en ven med god speakerstemme.

I løbet af foråret havde vi taget mange små gade-interviews med cyklister og spurgt dem, hvilke situationer, der havde været farlige for dem. Fra de lydbånd valgte vi en 10-12 kommentarer, som passede ind i vores filmforløb, og overspillede dem til et enkelt bånd. De skiftende stemmer, dialekter, tonefald og personlige oplevelser, var en god variation til en saglig speakerstemme, og gjorde filmen mere levende. Lydsiden af filmen bestod til sidst af speakertekster, interviews, en cykelsang sunget

af en 7-årig pige og gentaget senere af en fløjte, og reel (trafik)lyd.

Filmoptagelserne tog hele sommeren 1979 (og i de sidste optagelser var vores skuespillere ved at fryse i deres lette sommertøj!). I efteråret klippede vi filmen. De fleste scener havde vi filmet flere gange, og filmgruppen kunne så bestemme hvilke udgaver, der var bedst; fotografen tog sig af finklipning, som var det store arbejde. I alt havde vi brugt ca. en times råfilm, og det blev klippet til en film på 15 minutter. Det vil sige, at vi tog fire gange så meget film, som vi kunne bruge, og i betragtning af vores manglende filmkundskab er det sikkert ikke forbavsende. Noget film kunne vi have sparet, hvis vi havde valgt en instruktør-diktator, og lært hurtigere hvad en drejebog krævede af planlægning. Men mange dårlige scener skyldtes uheld, vi ikke havde kunnet forudse.

Vores færdigklippede film blev sendt til Sønderjylland for at få en lydstrimmel påsat, og bagefter overspillede vi lyden til filmen. Det var ret besværligt, da vi kun havde båndoptageren og en lyd-optagende fremviser at arbejde med; vi manglede erfaring og gode lydfaciliteter. Men vi fik filmen færdig, og var glade for den. Vi ved, vi kan bruge den og regner med at andre NOAH-grupper kan, i forbindelse med en diskussion af de problemer vi startede med: cyklisternes dårlige vilkår i trafikken.

En film taget i Super 8, som for os var det mest overkommelige og økonomiske format, er svært at fremvise. Der er ikke mange, der har en 8 mm fremviser med lyd, og der er ikke mange, der kan lejes. Derimod er det nemmere at låne en 16 mm fremviser, og de fleste skoler, og mange medborgerhuse og biblioteker, har dem i forvejen. Derfor søgte vi, i sommeren 1980, støtte af Workshop'en til at lave en opblæsning af filmen i 16 mm format og til at omspille lydbåndet med deres faciliteter. Det blev bevilget, og nu er filmen færdig og kan lånes ud.

En anden erfaring, vi har gjort for sent, angår rettigheder til filmen. Vi havde en mundtlig aftale med filmklubben om, at NOAH skulle have brugsretten til vores film i et års tid, hvorefter den skulle indgå i filmklubbens arkiver, men skulle stadigvæk kunne lånes ud. Da vi talte om at lave en kopi i 16 mm, mente filmklubben, at de nu vil have brugen af deres maskiner betalt, og det havde vi lidt svært ved at acceptere. Havde vi lavet nogle skriftlige aftaler, før vi begyndte, som også tog højde for en eventuel kopiering — noget vi overhovedet ikke drømte om, da vi startede — kunne vi have sparet os megen diskussion, og en sagfører.

Sammen med al vores selvkritik sidder vi nu med et projekt, vi har gennemført, en film vi selv har lavet. Og selvfølgelig har vi lyst til at drage fordel af vores håndtvundne erfaringer ved at lave en ny film. Det er der nok ikke chancer for foreløbig. Men vi mente, at vi i alt fald kunne beskrive for andre, der kunne tænke sig at lave en film, hvordan det har været for os. Processen var besværlig, langtrukket, frustrerende... men har også lært os meget, vi ikke ville undvære, om at se og fortælle noget til andre på en ny måde.

Film gruppen
NOAH/Silkeborg

Fuld kraft mod Barsebäck

Den 10. oktober demonstrerede omkring 25.000 mennesker i København mod Barsebäck. Protesttoget var støttet af 127 faglige og andre organisationer. OOA fortsætter sin kampagne med avisuddeling d. 28. november. Miljøministeren bebuder, at regeringen tager stilling til Barsebäck i begyndelsen af 1982. Det er nu, det gælder!

Alle med respekt for sig selv har snart sagt, at Barsebäck er fejlplaceret. Sveriges statsminister Fälldin har sagt det, og de sidste tre miljøministre i Danmark har sagt det. Nu mangler der bare, at de gør noget ved det! Regeringen har prøvet at sylte sagen ved at nedsætte udvalg efter udvalg. Det har taget årevis. Det kan ikke undre: konsekvenserne er så uoverskuelige, at det må tage lang tid at prøve at bagatellisere dem!

Men nu er det sidste halmstrå forsvundet. I foråret fik regeringen sin nye beredskabsplan (den er trådt i kraft 1. oktober i år) og rapporten fra den dansk-svenske sikkerheds-komité. Omkring 1. december udkommer den sidste længe ventede rapport — landforurenings-rapporten. Det har ikke fjernet befolkningens utryghed ved Barsebäck — tværtimod. Det er tydeligt, at regeringen føler sig presset. Miljøminister Erik Holst har sagt, at »hvis københavnere er usikre ved Barsebäck, spiller det en væsentlig rolle for vores vurdering«. Han behøvede ikke at sige »hvis«. I 1979 skrev 312.000 danskere under på krav om, at Barsebäck skulle lukkes, og i 1980 viste en AIM-undersøgelse et klart flertal i befolkningen i københavns-området for en lukning.

Lad os se lidt på, hvad der er kommet frem i de seneste rapporter, og sammenholde det med menings-tilkendegivelser fra de mennesker, der er udsat for Barsebäck-truslen.

Ulykken kan ske

Myndighederne prøver at berolige os med, at sandsynligheden for en ulykke er så lille, at man næsten kan se bort fra den. Og det på trods af, at Risøs teknikere allerede i 1972 skrev: »Barsebäck-reaktoren er

som type betragtet af forældet udformning.« Disse pinlige bemærkninger blev særdeles godt beskyttet mod »udslip« til befolkningen. Først i 1979 blev myndighederne tvunget til at offentliggøre disse papirer. Nu fik myndighederne travlt med at pakke den gamle kritik ind i pæne vendinger. Det værste, der endnu er set i denne retning, er rapporten fra den dansk-svenske sikkerheds-komité. Alligevel indrømmer man selv i denne rap-

port, at »havari med større udslip af radioaktive stoffer kan ikke udelukkes«, og »komiteen finder, at nødkølesystemet og dets funktion bør påkalde sig størst mulig opmærksomhed«.

Kun ét indtryk står tilbage. Ulykken *kan* ske. Hvorfor skulle man i øvrigt ellers bruge millioner på at lave beredskabsplaner.

Beredskabsplanen

— forslår som en skrædder i helvede

Først nu — 6 år efter værkets start — er det lykkedes at udarbejde en egentlig beredskabsplan. Og alligevel rejser den flere spørgsmål, end den besvarer. Man siger stadig meget lidt konkret om evakuering. Man tør ikke lægge sig fast på et bestemt strålingsniveau, hvor der skal i-

Foto: Per Folkver

værksættes evakuering. Og man vil stadig ikke anbefale uddeling af jodtabletter — tydeligvis fordi man er bange for, at det vil opskræmme befolkningen.

Man er også klar over, at det vil være umuligt at evakuere befolkningen inden den radioaktive sky når København. Det kan nemlig ske i løbet af ½-1 time. I stedet vil man beordre folk til at gå inden døre og tætte døre, vinduer og ventilationskanaler. Og man er først nu ved at fastlægge et sirenesignal, som skal bruges til at advare folk. Og så går man let henover, hvad der sker med de folk, som ikke har mulighed for at komme inden døre, eller hvis huse ikke er særlig tætte. Man har heller ikke fortalt, hvor meget stråling, man vil tillade til dem, der skal fortsætte med at arbejde i det radioaktive område. Det gælder HT-chauffører, sygehus- og institutionspersonale, og arbejdere på mange virksomheder, som man ikke lige kan lukke (el- og vandværker, visse farlige kemiske industrier osv.).

Der rejser sig et utal af spørgsmål. Går man beredskabsplanen igennem, virker det mere som drejebogen til et stykke absurd teater. Der er kun ét svar på alle spørgsmålene: Barsebäck må lukkes. Flere af de grupper, som efter beredskabsplanen pålægges at sætte livet på spil, har da også allerede sagt fra. Det gælder HT-chaufførerne og sygeplejerskerne på flere hospitaler. Også teknikerne ved Danmarks Radio er stærkt betænkelige ved at skulle blive på deres arbejde, mens andre evakueres.

Store områder ubeboelige i årtier?

Den sidste rapport — om den såkaldte landforurening — slap ud til pressen midt i september. Heri beskrives, hvordan man vil prøve at rense de radioaktivt forurenede områder, for at få folk til at flytte tilbage efter en evakuering.

Hvis ikke man gør noget,

Foto: Per Folkver

vil radioaktiviteten gøre områderne ubeboelige i årtier. I 1976 påstod Risø, at man kunne fjerne radioaktiviteten ved at spule med en brandslange. Men i dag erkender man, at det er helt utilstrækkeligt. I stedet snakker man om, at man skal skifte asfalten ud på vejene, sandblæse husene og evt. skifte hustagene, fjerne al vegetation, og alle parcelhusejerne skal sendes ud og grave deres have for at vende radioaktiviteten nedad! Måske skal hele det øverste jordlag fjernes.

Mælken skal kasseres i et meget stort område, måske i over 100 km's afstand fra Barsebäck. Dyr skal slagtes og afgrøder kasseres. Men hvor skal man gøre af alle de radioaktive materialer, man har fjernet? Hvem skal beslutte, hvornår befolkningen må flytte tilbage til de strålingsramte områder? Alt tyder på, at man ville tillade befolkningen at flytte tilbage, selv om strålingsniveauet lå langt over det, man normalt tillader. Men ville man så også tillade

de de særligt følsomme, f.eks. børn og gravide, at flytte med tilbage?

Rapporten giver intet svar på alle disse spørgsmål. Professor Ove Nathan, der som det eneste kritiske medlem har deltaget i gruppen, siger da også, at rapporten skjuler mange alvorlige problemer og underdriver konsekvenserne. Alligevel er rapporten uhyggelig læsning i sig selv. Man skal være ikke så lidt af en vovehals for stadig at acceptere Barsebäck så tæt ved København, efter at have læst rapporten.

Endnu flere må protestere

Alle gode argumenter taler for at kræve Barsebäck lukket. Men vi kan ikke regne med, at regeringen af sig selv retter henvendelse til svenskerne. Dertil er der nedlagt for mange milliarder og for meget politisk prestige i Barsebäck. Endnu flere må markere deres modstand mod Barsebäck. Derfor:

— Tag spørgsmålet op i din fagforening, på din ar-

bejdsplads, i din beboerforening, på dine børns skole og institution. Spørg, hvorfor I ikke får at vide, hvad I skal gøre, hvis ulykken sker. Når I vedtager resolutioner mod Barsebäck, så sørg for at regeringen og offentligheden får det at vide.

— Ring til Miljøstyrelsen (01) 578310 og Civilforsvarsstyrelsen (01) 386545 og spørg om de ting, du er i tvivl om.

— Sig din mening til de ansvarlige: De kommunale myndigheder, folketingsmedlemmerne og regeringen.

— Skriv, hvad du mener om Barsebäck i aviserne.

— Vær med i en OOA-lokalgruppe, hvis du har tid og lyst.

— Brug »Luk Barsebäck-mærkat« på frakken, på cyklen, på bilen, på dit vindue.

BRUG DIN FANTASI, GØR BARSEBÄCK-MODSTANDEN SYNLIG!

OOA's Barsebäck-gruppe

Så sker det igen

- AT DU FÅR MULIGHED FOR AT FORNY DIT ABBONNEMENT
PÅ NOAH-BLADET. DEN NY SERIE OMFATTER NUM-
RENE 79-86 OG KOSTER 75 kr.

NOAH
Rådhusstræde 13¹
1466 Kbh. K.

Giro 5 56 00 39

Fortsat fra s. 4.

produceret af forurenende virksomheder i andre lande.

En anden fordel ved et internationalt samarbejde er, at man kan spille de enkelte landes regeringer ud mod hinanden. Landene er ofte bange for deres rygte, og vi har mulighed for at påvirke landenes rygter. Sådan en taktik har givet gode resultater i en række tilfælde, f.eks. med hensyn til beslutningerne i den internationale hvalfangstkommission.

Endelig er det også en fordel at have international besætning på vore skibe — det gør eventuelle retslige efterspil meget vanskelige.

Hvad er forskellen på Greenpeace og andre miljøorganisationer — og hvorfor synes I, det har været nødvendigt at oprette en ny organisation i Danmark?

Forskellen på Greenpeace og andre miljøorganisationer, f.eks. NOAH, er ikke så meget det filosofiske grundlag, men mere den måde, vi arbejder på. Især at Greenpeace er en international organisation, og også de aktionsformer, vi benytter os af.

Vi synes, det er godt at samarbejde med andre miljøorganisationer, men efter vores mening er mange lokale miljøgrupper alt for pæne. Vi benytter os af nogle mere slagkraftige me-

toder — ofte udenomsparlamentariske, fordi vi simpelt hen er NØDT TIL at reagere, når vi ved, at der er noget galt et sted.

Hvor stor en organisation er Greenpeace-DK?

Ja, vi er omkring 15 personer, som bruger næsten al vores tid i Greenpeace. Derudover er der en gruppe aktive, som hjælper til, når vi kører kampanjer o.lign., og som hjælper med konkrete opgaver — f.eks. fotografer, tegnere, jurister, grafikere. Og så har vi en kreds af støttemedlemmer på omkring 1200 medlemmer, men dette antal vokser hurtigt for tiden, hvor vi kører en hvervekampagne.

Det har været lidt svært at komme ind på det danske marked. Mange har haft den opfattelse, at Greenpeace var en underlig forening, som bare beskæftigede sig med hvaler og sæler — og at det ikke havde ret meget med Danmark at gøre. Vi har selvfølgelig været meget afhængige af pressens omtale af os. Efterhånden går det bedre — folk ved lidt mere om, hvad vi OGSÅ beskæftiger os med og står for, og derfor vokser vores medlemskreds.

Men vi har da stadigvæk problemer med et dårligt eller forkert rygte om, hvem vi er, og hvad vi går og laver.

M.D.